

พื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว: การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ

Personal safety space: The Creation of Paintings that Reflect Thoughts and Imagination.

ฤดีรัตน์ ณ นคร¹ ไทยโรจน์ พวงมณี²

E-mail: nanakorn3108@gmail.com

โทรศัพท์: 0909063783

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว 2) ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ ใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำราและบทความวิจัย และข้อมูลจากกระบวนการสร้างผลงานจิตรกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) พื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว มี 2 ลักษณะคือพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ทางความคิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ พื้นที่ทางกายภาพที่เป็นพื้นที่ส่วนรวมที่ยังเชื่อมโยงกับคนอื่นยังแต่เป็นพื้นที่พื้นที่แห่งความสุขความสุขและปลอดภัยให้กับชีวิตของบุคคล โดยพื้นที่ส่วนบุคคลที่ถูกกำหนดขึ้นจริงและพื้นที่ในความคิดล้วนสามารถสร้างภาพแห่งจินตนาการที่เชื่อมโยงเข้ากับภาพพื้นแห่งมนต์เสน่ห์และความคิดได้อย่างอิสระ 2) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ มีดังนี้ (1) การค้นหาแรงบันดาลใจ (2) การสร้างความคิด (3) การสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุป (5) การร่างแบบ (6) การดำเนินการสร้างผลงาน และ (7) การตรวจสอบการทำงานและสรุปความคิด

คำสำคัญ: พื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว, การสร้างสรรค์ผลงาน, ผลงานจิตรกรรม, การสะท้อนความคิด

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the personal safety area, 2) to study the process of creating paintings that reflect ideas and imagination. Use the data record form as a tool for collecting data. by collecting information from textbooks and research articles and information from the painting process Data was analyzed by content analysis. The results of the study revealed that 1) Private safety space has 2 characteristics: physical space and conceptual space that are intangible. The physical space is a common space that is still connected to others, but is also a space for happiness, happiness and safety for a person's life. The actual personal space and the space of the mind can freely create imaginary images that are linked to the fantasies of concepts and ideas. 2) The process of creating a painting that reflects ideas and imagination is as follows: (1) Finding inspiration (2) Generating ideas (3) Searching for relevant information (4) Analyzing, synthesizing and summarizing (5) Drafting. form (6) the implementation of the work creation; and (7) the review of work and summary of ideas.

Keywords: Private safety space, creation, painting, reflection

¹ นักศึกษา หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ความเป็นมาของปัญหา

พื้นที่ชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้นมีเป้าหมายเพื่อการแสดงอาณาเขตของการดำรงอยู่ที่ชัดเจน เป็นพื้นที่ที่มีอาณาบริเวณทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นพื้นที่แห่งความสุขและความมีอิสระภาพเมื่อเจ้าของพื้นที่อยู่เพื่อใช้พื้นที่นั้นจะให้ความรู้สึกปลอดภัยและมีความเป็นส่วนตัว ผู้ที่เป็นเจ้าของพื้นที่นั้นจะมีการสร้างและกำหนดเงื่อนไขกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้พื้นที่นั้นต่อคนนอกบนพื้นที่ความต้องการอิสระในการดำเนินชีวิต อันประกอบด้วยพื้นที่แห่งความสมดุล (Balance) ความสงบ (Calmness) ความความมุ่งมั่น (Determination) ความตั้งใจจริงและมาจากการที่บุคคลมีความอยากอยู่ในพื้นที่นั้น เพื่อการสร้างพื้นที่ให้รู้สึกปลอดภัยพื้นที่แห่งการมีวินัยในตนเองที่จะนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จ (Willpower) และสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองในการอยู่ด้วยตนเองและออกนอกพื้นที่ไปอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม (Confidence) (กัตตินันท์ สายนาคร และ รัชนิกร ทองสุคติ, 2556) สำหรับพื้นที่เฉพาะนั้นไม่เพียงพื้นที่ทางกายภาพที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ที่รู้สึกได้ถึงความปลอดภัยของฉันท พื้นที่ของการไม่ถูกตัดสิน และการอยู่อย่างมีความสุขบนฐานของความพึงพอใจของบุคคล อย่างไรก็ตามพื้นที่ของความเป็นตัวแทน หรือ Representational space นั้นเกิดจากการแปลงรูปพื้นที่ในการดำรงชีวิตของตนเองผ่านการสร้างระบบสัญลักษณ์ โดยพื้นที่ของความเป็นตัวแทนนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างแท้จริง ดังนั้นการทำความเข้าใจธรรมชาติมนุษย์ที่ต้องพื้นที่อิสระจึงต้องดำเนินอยู่ภายใต้บริบทของเวลาในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้และการแสดงออกของมนุษย์ (นราธร สายเส็ง, 2560) แม้ว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีการใช้พื้นที่และการกำหนดพื้นที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความเชื่อและบุคลิกภาพของบุคคลนั้นก็ตาม อัศวิน โรจน์สง่า, กิตติกรณ นพอดมพันธ์, วารุณี หวัง และ จารุวรรณ ขำเพชร (2563) กล่าวว่า พื้นที่ที่มีความเฉพาะและมีความปลอดภัยนั้นก็ต้องถูกแยกออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) พื้นที่ทางความคิด เช่น ความผูกพัน และ 2) พื้นที่ทางกายภาพที่จับต้องได้ เช่น อาคารสถานที่ โดยพื้นที่เหล่านี้จะทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงสู่การกำหนดพื้นที่ของตนเองอยู่ตลอดเวลาไปตามพลวัตทางสังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิต สามารถเป็นพื้นที่ความปลอดภัยได้

ผลงานจิตรกรรมเป็นการสร้างงานทัศนศิลป์ บนพื้นระนาบรองรับด้วยการ ลาก ป้าย ชีต ขูด วัสดุลงบนพื้นระนาบรองรับ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม ที่ต้องแสดงเนื้อหา ที่ต้องการจะสื่อถึงแนวเรื่องนั้น ๆ (สุพัตรา กุลธินิ, อนุชิต โรจน์ชีวินสุกร และ สมพร ชุบสุวรรณ, 2564) ดังนั้นผลงานจิตรกรรมที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นจึงไม่ใช่เพียงเป็นการเขียนภาพแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเท่านั้น แต่จะมีจุดเริ่มต้นจากแรงบันดาลใจและประเด็นความคิดที่กระทบรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีพื้นที่ความชอบของตนที่เฉพาะในการแสดงออกมาเป็นเนื้อหาเรื่องราว ดังที่ ชลภัท สุภักธนิกกุล (2559) กล่าวว่า พื้นที่ส่วนตัว มีลักษณะเฉพาะบุคคล เช่น ห้องนอน ห้องทำงานส่วนตัว หรือพื้นที่ที่ผู้ใช้เป็นเจ้าของที่มีเรื่องของการสะสมและความเก็บกอดอยู่ร่วมกัน กล่าวได้ว่าประเด็นของเรื่องราวส่วนตัวและส่วนรวมย่อมนำมาสู่การสร้างความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งผู้วิจัยต้องการนำเสนอแง่มุมชีวิตส่วนตัวที่มีปัญหากับตนเองในแง่ของการคิดไปเอง คิดมาก คิดฟุ้งซ่าน คิดไปเองเช่นการให้ความสำคัญกับความรู้สึกของคนอื่นมากเกินไปจนลืมให้ความสำคัญความรู้สึกของตนเอง ส่งผลทำให้ผู้วิจัยขาดความเป็นตัวของตัวเองสูญเสียความมั่นใจเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ขาดความกล้าที่จะทำสิ่งที่ตนเองต้องการ แต่ไม่กล้าลงมือที่จะทำอะไรด้วยตนเอง เช่นเดียวกับการเกิดสภาวะของความกลัวเช่น กลัวว่าคนจะมองยังไง โดยผู้วิจัยมีแนวคิดและความเชื่อว่าพื้นที่ห้องนอนคือพื้นที่ส่วนตัวเฉพาะบุคคลที่ไม่มีคนอื่นสามารถเข้ามาได้ ถ้าเจ้าของพื้นที่ไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยสามารถทำอะไรก็ได้ เช่นการได้กินอาหารที่ชอบ ความความคิดความรู้สึกเหล่านี้ล้วนเป็นประสบการณ์ที่สร้างความกดดันให้กับชีวิต ดังนั้นการสื่อสารพื้นที่ส่วนตัวและจินตนาการผ่านการแสดงออกในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมจึงเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยจะสื่อสารและแสดงออกจากสิ่งที่อยู่ในความคิดและความข้องใจที่มีอยู่ในสมองออกไป เช่นเดียวกับการนำพาตัวเองหนีออกจากโลกของความเป็นจริงมาสู่โลกใหม่แห่งจินตนาการที่ถูกสร้างขึ้นให้เป็นดินแดนแห่งความฝันและความสุข ความสุขที่ไม่มีที่สิ้นสุด พื้นที่ที่มีแต่ความรักความปรารถนาดีที่มาจากเพื่อนสัตว์เลี้ยง หรือที่มาจากขนมหรือผลไม้ กล่าวได้ว่าพื้นที่ส่วนบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อความปลอดภัยเกิดขึ้นจากการตระหนักรู้ในตัวตนและปัญหาที่มีการกระทบรู้ อันเป็นพื้นที่ที่เกิดจากการใช้ระบบสัญลักษณ์เพื่อเป็นกลไกในการทำใหสังคมเกิดความเชื่อ หรือมีความคิดต่อสิ่งนั้นไปในรูปแบบที่ต้องการ ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่มนุษย์ให้คุณค่ากับพื้นที่ จะกลายเป็นพื้นที่ที่มีเจ้าของพื้นที่สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวคิดนี้คือการเปลี่ยนจากพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ ความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคลและบริบทที่ต่างกัน ได้สร้างความรู้สึกถึงการเป็นคนใน หรืออาจมีการผลักให้คนในกลายเป็น

คนนอกได้ แต่กระบวนการกลายเป็นพื้นที่อยู่เฉพาะนั้นมักเกิดจากความผูกพัน หรือการรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมาของพื้นที่ที่เป็นแหล่งสะสมของประสบการณ์ชีวิตที่เพิ่มขึ้นตามระยะเวลา ประสบการณ์นี้ไม่ได้แผ่ขยายออกในแนวราบเท่านั้น แต่เป็นการซ้อนทับกลับไปกลับมาตลอดเวลา (นราธร สายแสง, 2560) ดังนั้นพื้นที่เฉพาะบุคคลจึงจึงเป็นพื้นที่ที่มีพัฒนาการของการเป็นและความรู้ ซึ่งการแสวงหาพื้นที่ที่เอื้อต่อการอยู่อาศัยพักพิง หลบซ่อนหรือลี้ภัยให้มีความสุขอาจไม่ใช่พื้นที่ที่มีความกว้างขวางหรือใหญ่แต่อาจเป็นพื้นที่แคบเล็กและมีบรรยากาศที่ช่วยต่อเติมเสริมแต่งจินตนาการให้บังเกิดขึ้นได้

การแสดงออกของมนุษย์ผ่านการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมย่อมสะท้อนตัวตน อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ส่วนตัวที่ผู้สร้างสรรค์ประสบพบเจอออกมา พร้อมกับการถ่ายทอดให้คนอื่น ๆ ได้รับรู้และเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้สำหรับการดำเนินชีวิต ซึ่งการสะท้อนความคิดผ่านแนวคิดพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวผ่านงานจิตรกรรม จึงเป็นความต้องการภายในของผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการนำเสนอสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความปลอดภัยส่วนตัวของตนเองจากสิ่งรอบตัวไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศของสังคม สำหรับคำว่าจิตรกรรม ในบทความวิจัยนี้หมายถึงผลงานทางทัศนศิลป์แขนงหนึ่งที่ใช้เทคนิควิธีการวาด ระบายสี หรือ ชูต ชีด เขียน หรือการใช้วัสดุจริงมาปะติด ลงบนพื้นที่ระนาบตามความเหมาะสม ผลงานมีลักษณะ 2 มิติ ผู้สร้างสรรค์เลือกรูปแบบ (form) และเนื้อหา (content) ได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ดีหัวใจหลักสำคัญของผลงานจิตรกรรมคือ ผลงานจะต้องมีความเป็นต้นแบบ และต้นฉบับ (บริรักษ์ ศุภตริยวรพงศ์, อำพร แสงไชยา และประภาพร ศุภตริยวรพงศ์, 2562) กล่าวได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเป็นการสะท้อนมุมมองการเปลี่ยนแปลงไปของโลกภายในและสังคมโลกภายนอกของมนุษย์ในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สร้างสรรค์มีการรับรู้และมีการตีความหมายพร้อมกับการสร้างนัยยะเชิงความหมายออกมาเป็นรูปทรงที่สื่อความหมายได้ (วรรณลพ มีมาก, 2565) สำหรับการใช้แนวคิดพื้นที่ความปลอดภัยส่วนบุคคลหรือพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมต้องการสะท้อนให้เห็นมุมมองทัศนคติและจินตนาการที่เกิดขึ้น มีการตีความหมายขึ้นมาใหม่ตามประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ด้วยการใช้เทคนิคการระบายสีให้เกิดเป็นรูปทรง ดังที่ นวภู แซ่ตั้ง (2563) กล่าวว่า ผู้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมทุกคนล้วนมีพื้นฐานการทำงานเลียนแบบมาก่อน ดังนั้นจึงมีการสร้างสรรค์ลักษณะผลิตซ้ำไปซ้ำมาจากการคิดเองและการลอกเลียนแบบผลงานของคนอื่นอย่างต่อเนื่อง แต่ท้ายที่สุดสิ่งที่สะท้อนออกมาคือความเป็นตัวตนของผู้สร้างสรรค์นั่นเอง สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนั้นถูกตีความและแปลความหมายออกมาเชิงสัญลักษณ์จาก 1) เนื้อหาเรื่องราว 2) รูปทรงที่นำเสนอด้วยรูปทรงที่เป็นจริงและรูปทรงจากความรู้สึก และ 3) เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมรวมถึงการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องราว (ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์, 2564)

ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ที่เกิดจากความคิด จินตนาการและการใช้องค์ประกอบทางศิลปะร่วมกับการใช้สัญลักษณ์ที่นัยยะเชิงความหมาย การสะท้อนแนวคิด คตินิยม และความเชื่อของตนเองลงไปในผลงานจิตรกรรมก็เพื่อการตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของตัวศิลปินที่ต้องการสื่อสารไปยังคนอื่นในฐานะที่เป็นผู้ดู การที่ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สัญลักษณ์ที่มาจากความรู้สึกส่วนตัวและความปลอดภัยอยู่ในผลงานสร้างสรรค์ จึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้จากสภาวะทางกาย และจิตใจที่มีการเชื่อมโยงกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ผสมผสานร่วมกับองค์ประกอบต่าง ๆ แวดล้อม (ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์, 2564) อย่างไรก็ตามการใช้รูปสัญลักษณ์แทนความหมาย เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางความคิด ความงาม ความรู้สึก ช่วยแสดงความหมายตามแนวความคิดเพื่อให้เข้าใจถึงเนื้อหาเรื่องราวของผลงานจิตรกรรมที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (วรรณลพ มีมาก, 2565) เช่นเดียวกับกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยต้องมีการค้นหาประเด็นปัญหาของนักวิจัยก่อนที่จะดำเนินการลำดับต่อไป บริรักษ์ ศุภตริยวรพงศ์, อำพร แสงไชยา และ ประภาพร ศุภตริยวรพงศ์ (2562) กล่าวว่า การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนั้นต้องผ่านขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแรงบันดาลใจของการสร้างสรรค์ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแก่นเรื่องรูปทรง และเทคนิคกลวิธี เพื่อให้ตอบสนองความหมายตามแนวเรื่อง อารมณ์ความรู้สึกโดยภาพรวม จากนั้นทำภาพร่างความคิด (sketch idea) เพื่อเป็นต้นแบบ 3) การนำผลจากการวิเคราะห์มาทำการสังเคราะห์ และประเมินจากการใช้หลักการศิลปะ ทัศนธาตุ เอกภาพที่ได้คัดเลือกแบบร่างที่ดีที่สุด 4) การขยายแบบร่างที่คัดเลือกเป็นผลงานจริง 5) วิเคราะห์ผลงานที่สำเร็จแล้ว 6) การสร้างสรรค์ผลงานขึ้นต่อไปโดยอาศัยผลการวิเคราะห์ผลสำเร็จของผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งคงสิ่งที่ได้รับผลดีและปรับปรุงแก้ไขส่วนที่เป็นข้อเสียให้มีการพัฒนาต่อไป

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่อยู่บนฐานความคิดของพื้นที่แห่งความปลอดภัย หรือ พื้นที่ความปลอดภัยจากบุคคลอื่นๆ ที่เป็นพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวกับอยู่กับสิ่งที่รักและสนใจ โดยพื้นที่ที่จะถูกสร้างขึ้นจากความคิดและจินตนาการที่ผ่านการวิเคราะห์และตีความหมายออกมาตามประสบการณ์ทางความคิดและความรู้สึก แห่งความปรารถนา อย่างแรงกล้าที่แอบแฝงไว้ด้วยนัยยะแห่งความคิดบางอย่างออกมาผ่านงานจิตรกรรมในรูปแบบจินตนาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว
2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกข้อมูลที่มีลักษณะประเด็นแบบไม่มีโครงสร้างใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนของเอกสารที่เป็นเรื่องที่มา และแนวคิดที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์และเก็บข้อมูลการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม โดยมีประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) เนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว 2) จินตนาการที่ใช้เป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน 3) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน 4) เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน และ 5) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การค้นหาแนวคิดและแรงบันดาลใจในการสร้างผลงาน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการร่างแบบ การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมทั้งองค์ความรู้ที่ค้นพบจากเทคนิควิธีการและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลและการศึกษาเอกสารนำมาจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. พื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว

พื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวเป็นพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นโดยบุคคลเพื่อที่จะกำหนดอาณาบริเวณเฉพาะตนเอง โดยการปิดกั้นคนอื่น ๆ ที่บุคคลไม่ต้องการให้เข้าถึง โดยพื้นที่ที่สามารถแยกเป็นพื้นที่ที่เป็นจริงกับพื้นที่ทางความรู้สึกที่บุคคลเห็นว่าปลอดภัยโดยพื้นที่แห่งความรู้สึกอาจมีสภาพและสิ่งแวดล้อมที่มีทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตผสมผสานปนเปกันอยู่ เช่นพื้นที่แห่งความรู้สึกของช่วงเวลาที่ยากมีช่วงเวลาที่ผ่านมา เป็นตัวของตัวเอง ได้ทำสิ่งที่ชื่นชอบ นอนพัก กินอาหารอร่อยเพื่อคลายความเครียดจากสังคมภายนอก แต่ในขณะเดียวกันก็มีความรู้สึกว่ายากจะเปิดเผยตัวตนให้สังคมเห็นนอกจากครอบครัว ได้แสดงพื้นที่ส่วนตัวจากภายในอารมณ์ของผู้วิจัยเช่นกัน แต่ทว่าการแสดงออกของอารมณ์ภายในให้สังคมรับรู้ถึงมุมมองภายในมากจนเกินไปก็อาจจะกระทบในพื้นที่ส่วนตัวทางความรู้สึก เพราะพื้นที่ปลอดภัยนั้นก็ยังมีความสำคัญต่อการรักษาสมดุลทางอารมณ์ของมนุษย์เช่นกัน

2. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ

2.1 การสร้างนัยยะเชิงความหมาย

ผู้วิจัยสอดแทรกสัญลักษณ์จากการตีความหมายเรื่องราวที่ใช้ในการสร้างสรรค์ด้วยสัญลักษณ์ที่แทนพื้นที่ที่มีความปลอดภัยส่วนตัวด้วยรูปทรงของสัตว์ เกาะแก่งของทะเล และบรรยากาศของสีโทนเย็น ซึ่งสัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นใช้เพื่อให้

หมายความว่าแทนอีกสิ่งหนึ่งอาจเป็นรูปภาพ เครื่องหมาย หรือสิ่งของ (บริษัท ศุภมิตรยวพงศ์, อำพร แสงไชยา และ ประภาพร ศุภมิตรยวพงศ์, 2562) ดังนี้ เรือ หมายถึง การล่องลอย เวิ้งว้าง ทะเล หมายถึง เยียวยาความรู้สึก ความสงบ ไอคกริม หมายถึง ความหลากหลาย เกาะแก่ง หมายถึง ความปลอดภัย ตัวการ์ตูน 2 ตัว หมายถึง ตัวผู้วิจัยที่ต้องเป็นอิสระในพื้นที่ปลอดภัย คลื่นน้ำ หมายถึง อารมณ์แปรปรวน กิตาร์ หมายถึง ความสุขความบันเทิง กล้วยหอมจอมซน หมายถึง ตัวผู้วิจัยที่ต้องการมุมสงบและการพักผ่อน ขนมหวาน หมายถึง ความรู้สึกผ่อนคลาย โคมไฟ หมายถึง ความอบอุ่น ห้องนอน หมายถึง พื้นที่ปลอดภัย คน 3 คนที่ไม่กวาด หมายถึง การเดินทาง อิสระและความก้าวหน้า พระจันทร์ หมายถึง ความสว่างไสวและความงาม ปราสาท หมายถึง การป้องกันความรู้สึก ก้อนหินที่ก่อ หมายถึง ความหนักแน่นความมั่นคงการมีจุดยืน ความมืดของท้องฟ้า หมายถึง ความว่างเปล่า

2.2 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ

จากการศึกษา พบว่ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ต้องผ่านการเรียนรู้และการพัฒนาดังนี้

2.2.1 การศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตคนเดียวให้มีความสุข ศึกษาในสื่อเทคโนโลยีและการใช้ชีวิตส่วนตัวของผู้วิจัยเอง

2.2.2 การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากแนวคิดเซฟโซนมาสร้างเป็นประเด็นย่อย 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ความสุขความสบายใจในการได้เป็นตัวของตัวเอง 2) ความสุขความสบายใจกับการได้ไปท่องเที่ยวกับคนสนิท และ 3) การใช้ชีวิตให้มีความสุขมากขึ้น หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลออกมาให้เป็นเนื้อหาเรื่องราวที่มีลักษณะการแสดงถึงพื้นที่ความปลอดภัยที่สามารถสร้างความสุขกับการใช้ชีวิต การเรียนรู้และจากการปฏิบัติ

2.2.3 การตีความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์มากำหนดและสร้างความหมายใหม่ผ่านรูปแบบของรูปทรงตามแนวทางของผู้วิจัยดังนี้ เรือ หมายถึง การล่องลอย เวิ้งว้าง ทะเล หมายถึง เยียวยาความรู้สึก ความสงบ ไอคกริม หมายถึง ความหลากหลาย เกาะแก่ง หมายถึง ความปลอดภัย ตัวการ์ตูน 2 ตัว หมายถึง ตัวผู้วิจัยที่ต้องเป็นอิสระในพื้นที่ปลอดภัย คลื่นน้ำ หมายถึง อารมณ์แปรปรวน กิตาร์ หมายถึง ความสุขความบันเทิง กล้วยหอมจอมซน หมายถึง ตัวผู้วิจัยที่ต้องการมุมสงบและการพักผ่อน ขนมหวาน หมายถึง ความรู้สึกผ่อนคลาย โคมไฟ หมายถึง ความอบอุ่น ห้องนอน หมายถึง พื้นที่ปลอดภัย คน 3 คนที่ไม่กวาด หมายถึง การเดินทาง อิสระและความก้าวหน้า พระจันทร์ หมายถึง ความสว่างไสวและความงาม ปราสาท หมายถึง การป้องกันความรู้สึก ก้อนหินที่ก่อขึ้นมา หมายถึง ความหนักแน่นความมั่นคงการมีจุดยืน ความมืดของท้องฟ้า หมายถึง ความว่างเปล่า

2.2.4 การร่างแบบ ผู้วิจัยนำผลจากการตีความหมายข้อมูลมาสู่การร่างแบบผลงานจิตรกรรมเพื่อหาแนวทางการจัดองค์ประกอบของภาพให้มีจุดเด่นหลัก จุดเด่นรองให้ความสอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับเซฟโซนหรือพื้นที่ปลอดภัยความสบายใจที่กำลังจะถูกสร้างขึ้นให้มีความลงตัว

2.2.5 การดำเนินการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ประกอบด้วยสีน้ำมัน เฟรม พู่กัน และอุปกรณ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการสร้างสรรค์ 3 ชั้นใช้เวลา 1 เดือน ระหว่างการสร้างสรรค์มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลแบบไม่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2.6 การแก้ไขปรับปรุงเพื่อการพัฒนา ผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบของผลงานที่ได้จัดวางถึงความเหมาะสมสวยงามจากการจัดองค์ประกอบศิลป์และประกอบสร้างของเนื้อหาเรื่องราวขึ้นมาตามจินตนาการของข้าพเจ้าโดยมีการเน้นจุดเด่น ผลลัพธ์ใกล้และระยะไกลขององค์ประกอบที่อยู่ในผลงานจิตรกรรมด้วยการเน้นสีในบางจุดของรูปทรงที่อยู่ด้านหน้าให้เกิดจุดเด่น มีการสร้างบรรยากาศภาพรวมของงานจิตรกรรมของเรื่องราวด้วยวิธีการสร้างความกลมกลืนของสี เส้นและรูปทรง และมีการสร้างความเป็นเอกภาพผ่านการเชื่อมโยงของเส้นลักษณะต่าง ๆ ให้เกาะเกี่ยวกันและหลอมรวมเป็นชุดข้อมูลเดียวกันเพื่อให้ผลงานจิตรกรรมที่เป็นผลของการสร้างสรรค์มีความลงตัว

2.2.7 การตรวจสอบและประเมินผลงาน ผู้วิจัยมีการตรวจสอบผลงานโดยภาพรวมจากโครงสร้างจากเนื้อหาและการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้แนวคิดในการพัฒนาผลงานเพิ่มเติม เช่นการพัฒนารูปทรงให้มีสัดส่วนหรือโครงสร้างที่ถูกต้อง การสร้างบรรยากาศของสีเพื่อให้ผลงานสามารถสะท้อนเนื้อหาเรื่องราวที่ให้ความรู้สึกถึงความปลอดภัยในการดำรงอยู่ของชีวิต การสร้างรูปทรงที่มีนัยยะเชิงความหมายใหม่ที่น่าสนใจและดูมีชีวิตชีวา

2.3 รูปแบบของผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ

รูปแบบของผลงานจิตรกรรมเป็นแบบจินตนาการ โดยใช้สีน้ำมันเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงาน เนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นที่ปลอดภัยที่สามารถให้ความสุขกับตัวเองในช่วงเวลาที่มีปัญหาการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม จัดรูปแบบของผลงานโดยใช้หลักการทางศิลปะ ได้แก่ หลักการของจุดเด่น หลักการของเอกภาพ หลักการของการเน้น และหลักการของมิติของภาพ มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ชื่อภาพ ทะเลพาสุข

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้มาจากการต้องการส่วนตัวที่ต้องการไปเที่ยวทะเลที่มีเกาะส่วนตัวโดยไปกับเพื่อนที่เรามีความสนิทและไว้น้ำใจโดยปราศจากคนอื่น ดังนั้นการไปมีเป้าหมายเพื่อการผ่อนคลายและการเยียวยาความรู้สึกของตนเองจากสภาวะปกติของมนุษย์ที่ต้องเครียดจากการทำงานและคนที่อยู่รอบตัว ดังนั้นการออกนอกบ้านไปหาพื้นที่เฉพาะที่เป็นพื้นที่ปลอดภัยและเป็นพื้นที่แห่งความสุขความบันเทิงจากข้างนอกบ้าน แต่ยังคงความเป็นพื้นที่ส่วนตัวอยู่ก็จะทำให้สามารถดำรงอยู่ของชีวิตต่อไปได้

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ ทะเลพาสุข เทคนิควาดภาพระบายสี สื่อที่ใช้ประกอบด้วย สีอะคริลิก สีน้ำ สีไม้ ขนาด 70 x 95 เซนติเมตร ด้านซ้ายมือเป็นภาพร่างจากหลายแบบที่ร่างขึ้น และขวามือเป็นภาพผลงานจิตรกรรมที่สะท้อนประสบการณ์ทางความรู้สึกเกี่ยวกับพื้นที่เซฟโซน

สำหรับการจัดองค์ประกอบของผลงานนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการของความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกันในการจัดตำแหน่งของภาพ โดยเน้นการสร้างจุดเด่นเป็นรูปทรงของตัวการ์ตูนอยู่ตรงกลางภาพด้วยสีน้ำเงินและใช้รูปทรงขนาดใหญ่ ใช้และผู้วิจัยยังได้นำสีโทนร้อนสีแดงมาระบายตัวส่วนของกีตาร์ กล้องชุด และเชิฟบอร์ดเพื่อให้ตัวละครดูเด่นมากขึ้น ส่วนองค์ประกอบของรูปทรงภูเขาไอศกรีมด้านมุมซ้ายและขวาเหมือนกันทั้ง 2 ข้างแต่รูปทรงไม่เหมือนกัน มีการใช้รูปทรงขนมและผลไม้มาร่วมจัดองค์ประกอบในภาพเพื่อให้ผลงานจิตรกรรมมีเรื่องราวของความเฉพาะและการเป็นพื้นที่แห่งความปลอดภัยที่ชัดเจน มีการสร้างความเป็นเอกภาพและความกลมกลืนด้วยโครงสร้างของสีฟ้าที่กระจายไปทั่วทั้งภาพ ใช้รูปทรงของท้องฟ้าและทะเลภูเขาเข้ามาสร้างนัยยะเชิงความหมายและจิตวิทยาความรู้สึกถึงความสดชื่น ความสดใส สร้างสรรค์จังหวะของภาพด้วยคลื่นน้ำ และรูปทรงที่กระจายอยู่โดยทั่วไปตั้งแต่ด้านล่าง

ของภาพไปจนถึงด้านบน เพื่อให้สายตาของผู้ดูสามารถรับรู้เนื้อหาเรื่องราวและรูปทรงลักษณะต่อเนื่อง ท่าเดิน ท่าทาง การพุ่งตัวไปข้างหน้าของเชิรฟบอร์ด การลอยตัวของตัวละคร ก้อนเมฆ สำหรับการมิติความตื้น ลึก หนา บาง ระยะใกล้ ระยะกลาง ระยะไกลของขอบฟ้าการไล่สี เข้มกลางอ่อน การไล่ระดับสีของรูปทรงภูเขาจากเล็กไปหาใหญ่

2.3.2 ภาพที่ 2 ชื่อภาพ พักผ่อน

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากความเหนื่อยล้าจากการทำงานหรือทำกิจกรรมมาทั้งวัน ได้กลับมาพักผ่อนและการผ่อนคลายในห้องนอนส่วนตัวพื้นที่มีความปลอดภัย มีการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นจากแสงโคมไฟ ดวงจันทร์ ดวงดาว มุมสงบได้นอนพักผ่อนดูหนังซีรีส์ที่ชอบพักผ่อนกินขนมหวานกินน้ำเย็นๆ สดชื่นๆ ซึ่งเป็นภาพผลงานในลักษณะจินตนาการที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับวิถีชีวิตจริง

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ พักผ่อน เทคนิควาดภาพระบายสี สื่อที่ใช้ประกอบด้วย สีอะคริลิก สีน้ำ สีไม้ ขนาด 70 x 95 เซนติเมตร

สำหรับการจัดองค์ประกอบของผลงานจิตรกรรมนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการของความสมดุลของภาพ โดยการจัดวางภาพแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกัน โดยผู้วิจัยสร้างรูปทรงของภูเขาผ้าห่มและภูเขาน้ำตกช็อกโกแลตทั้ง 2 ด้านของภาพ มีการใช้รูปทรงของหมอน ขนมหูกอกไม้ น้ำหวาน มาเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ภาพมีเนื้อหาเรื่องราวที่สมบูรณ์ขึ้น ส่วนหลักของความกลมกลืนผู้วิจัยได้นำสีโทนเย็นมาทำเป็นส่วนหลังของกำแพงห้องนอนภูเขา ขุนนอนและพื้นห้อง เพราะสีโทนเย็น สีนํ้าเงิน ฟา และเขียวสามารถทำให้เรื่องรสและองค์ประกอบของภาพสื่อสารและให้ความรู้สึสงบมากขึ้น ผู้วิจัยนำคู่สีตรงข้ามคือ อย่างสีเหลืองมาใช้เพื่อให้เกิดจุดเด่นมากขึ้น ส่วนหลักเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น ผู้วิจัยใช้รูปทรง สีและเส้นของรูปทรงอย่างกำแพงห้องภูเขาผ้าห่มและพื้นห้อง รูปปร่าง รูปทรงของตัวละคร กับสิ่งของที่ทรงกลมที่คล้ายคลึงกันมาวางรวมเข้าด้วยกันให้มีลักษณะกลุ่ม ใช้หลักการของจังหวะของรูปทรงทำนองของตัวละครหลักของภาพ การไหลของแม่น้ำช็อกโกแลต และลูกอมที่ไหลลงมา การใช้หลักของจังหวะทำให้เกิดการเชื่อมโยงจากจุดด้านหน้าต่อเนื่องไปยังฉากด้านหลังของภาพ สำหรับจุดเด่นนั้นผู้วิจัยได้สร้างจุดเด่นของตัวละครด้วยการใช้สีเหลือง เพราะสีเหลืองเป็นสีที่เด่นและสื่อถึง ความสุข ความหวัง ความอบอุ่น ด้านการใช้หลักการของมิตินั้นมีเป้าหมายให้เกิดระยะของกำแพง ภูเขา พื้นห้องให้มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้วิธีการไล่ค่าน้ำหนักของสีที่มีการแสดงให้เห็นถึงค่าความเข้ม กลาง และอ่อน

2.3.3 ภาพที่ 3 อีสระภาพ

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนั้นผู้วิจัยเห็นคุณค่าและได้ผ่านถึงการได้ใช้ชีวิตอิสระ มีการปลดปล่อยความทุกข์ความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกไปบ้าง ได้ออกนอกพื้นที่เดิมซ้ำจำเจไปสู่พื้นที่ใหม่ ทั้งนี้เพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจในการรับรู้ใหม่อันจะเป็นการสร้างชีวิตให้มีความโลดแล่น เลิกคิดมากบ้าง การพยายามไม่คิดไม่สนใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวข้าพเจ้าในอดีต แต่ก็ยังคงปกป้องความรู้สึกที่ดีที่เคยมีไว้อยู่

สำหรับการจัดองค์ประกอบของผลงานจิตรกรรมนั้นผู้วิจัยใช้หลักการสมดุลในลักษณะซ้ายขวาไม่เหมือนกัน มีการจัดวางโครงสร้างภาพในลักษณะรูปทรงตัวเอส ออกแบบรูปทรงคนให้มีลักษณะเอียง ใช้รูปทรงของปราสาทจัดวางรูปทรงให้มีลักษณะเอียงเพื่อการดึงดูดความสนใจและสายตา ส่วนหลักความความกลมกลืน ผู้วิจัยใช้พื้นด้านลักษณะในลักษณะสีที่มึน ๆ บางตำแหน่งมีการไล่สี ได้แก่ ตำแหน่งของรูปทรงปราสาท ก้อนหิน ตัวละครในภาพ มีการเน้นให้เห็นความสว่างของรูปทรงโดยรวมของภาพ ด้วยการใช้สีจากเข้มไปอ่อน แทนแสงและเงาตกกระทบของตัวอาคาร ส่วนหลักการของเอกภาพ ใช้รูปทรงเรขาคณิตอย่างเช่น รูปทรงปราสาท ก้อนหิน ความเป็นเวลากลางคืน เพื่อให้สภาพของบรรยากาศของสีดูมีแต่ยังคงความเด่นชัดอยู่ ส่วนหลักการของจังหวะนั้นผู้วิจัยใช้สีและการลอยตัวของไม้กวาดให้อยู่ในลักษณะลอยตัวไปข้างหน้า ส่วนจัดวางตำแหน่งของปราสาทไปหาดวงจันทร์ ใช้รูปทรงกลุ่มก้อนหินเพื่อการไล่ระดับระยะของภาพและความมีมิติ ส่วนจุดเด่นนั้นผู้วิจัยได้นำสีโทนร้อนสีแดงมาทำเป็นจุดเด่นเพื่อให้สื่อถึงความรู้สึกข้างในของตัวผู้วิจัย ที่รู้สึกถึงความอัดอั้นโดยการปลดปล่อยความทุกข์ให้หายไปตามอากาศ

\

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ อิสราภาพ เทคนิควาดภาพพระบายสี สื่อที่ใช้สร้างสรรค์ประกอบด้วย สีอะคริลิก และสีไม้ ขนาด 70 x 95 เซนติเมตร

อภิปรายผล

1. **พื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว** เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยที่บุคคลมีการแสวงหาเพื่อที่จะนำตัวเองเข้าไปสู่พื้นที่นั้น โดยพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวจะมีลักษณะของความเป็นเฉพาะ ปราศจากผู้คนที่มีปัญหาและเรื่องราวที่ไม่พึงประสงค์ เป็นพื้นที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับคนที่เข้าไปอยู่ในพื้นที่แห่งความปลอดภัยส่วนตัวนี้ จุดเริ่มต้นของความต้องการพื้นที่แห่งความปลอดภัยส่วนตัว คือการมีปัญหส่วนตัวที่ก่อให้เกิดความเครียด ความกังวลที่ก่อให้เกิดสภาวะทางจิตใจเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดความวิตกกังวลที่บั่นทอนสุขภาพทางกายและใจ การหาพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวอาจประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความกล้า ความกลัว ซึ่งคนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการหาพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัว โดยจะมีการสร้างภาพความคิดและจินตนาการขึ้นในจิตใจเพื่อให้เกิดการผิดคลาจากความวิตกกังวล การจะได้อะไรมาสักอย่างต้องใช้ความพยายาม ความอดทน ความอดกลั้นหรือต้องใช้ระยะเวลายาวนานกว่าจะสำเร็จ หรือได้มาตามที่ตนเองปรารถนา (เอกชัย วรรณแก้ว และ จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, 2565)

2. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความคิดและจินตนาการ มีกระบวนการนับตั้งแต่ต้นทางไปยังปลายทางมีดังนี้ 1) การค้นหาแรงบันดาลใจ 2) การสร้างความคิด 3) การสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุป 5) การร่างแบบ 6) การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน และ 7) การตรวจสอบการทำงานและสรุปความคิด ซึ่งการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมที่ดีนั้นมีปัจจัยสำคัญที่ควรปฏิบัติและควรคำนึงถึง ดังนี้ประสบการณ์ชีวิตของผู้สร้างสรรค์ อุปนิสัยของผู้สร้างสรรค์ การศึกษา ข้อมูลอย่างจริงจัง ความชำนาญทางเทคนิคการแสดงออกทางศิลปะ และการวิจารณ์ (ปริรักษ์ ศุภตรัยวรพงศ์, อ่ำพร แสงไชยา และ ประภาพร ศุภตรัยวรพงศ์, 2562) สอดคล้องกับ วรรณลพ มีมาก (2565) ที่พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจะเริ่มต้นจากการมีประเด็นในการสร้างสรรค์ จากนั้นเข้าสู่การร่างแบบให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา มีการทดลองทำเพื่อการเรียนรู้และค้นหาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ จากนั้นจึงทำการทดลองด้วยการนำเฟรม สีและวัสดุอุปกรณ์อื่นๆมาเป็นเครื่องมือในการทำงานและการทดลองเพื่อการค้นหาข้อผิดพลาดก่อนที่จะทำการสร้างสรรค์ผลงานจริง และพบเจอข้อผิดพลาดน้อยลง บางครั้งผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองไม่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้แต่บางครั้งก็เกิดขึ้นจากความบังเอิญจนได้ผลสำเร็จอาจเริ่มจากขั้นตอนแบบภาพร่าง ต่อด้วยการร่างภาพที่วางไว้นั้นถึงขั้นตอนการลงสีในขั้นตอนที่ 1 ให้มีค่าน้ำหนักของสีโดยรวมทั้งภาพ ตามด้วยการลงสีเพิ่มในขั้นตอนที่ 2 ให้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น พร้อมด้วยการเก็บรายละเอียดในขั้นตอนที่ 3 เพื่อนำไปสู่ภาพผลงานจิตรกรรม 2 มิติที่สมบูรณ์ขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่าการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมอาจไม่ได้มีขั้นตอนที่เป็นระบบสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้สร้างสรรค์ การทอดเป็นภาพร่างต้นแบบ โดยอาศัยความรู้ด้านองค์ประกอบศิลป์ รูปทรงและเนื้อหา มาวิเคราะห์ แล้วถ่ายทอดเป็นภาพร่างต้นแบบ เพื่อนำไปขยายเป็นผลงานจริง ตามกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป (สุพัญญา กุลธินิ, อนุชิต โรจนชีวินสุกร และ สมพร ชูสุวรรณ, 2564) ส่วนเอกชัย วรรณแก้ว และ จิระพัฒน์ พิตรปรีชา (2565) ที่พบว่า การสร้างผลงานจิตรกรรมมีขั้นตอนดังนี้ 1) การค้นหาข้อมูลเรื่องราว 2) การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับจิตรกรรมและรูปแบบของผลงาน 3) การเก็บรวบรวมเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องมากที่สุดและลงลึก 4) การศึกษาและวิเคราะห์ผลงานที่ผ่านมา 5) การสังเคราะห์ก่อนการสร้างงาน 6) การออกแบบร่าง 7) การดำเนินการสร้างสรรค์ และ 8) การสรุปผลงาน ปัญหาและอุปสรรค ซึ่งกระบวนการทำงานวิจัยครั้งนี้ถือว่ามีสร้างผลงานจิตรกรรมที่สื่อความหมายได้ตรงตามสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อสารของพื้นที่พื้นที่แห่งความปลอดภัย สำหรับผลงานจิตรกรรมที่ดีนั้นจะต้องแสดงตัวตนของผู้สร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะออกมา บ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึก แสดงความคิดของผู้สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดีในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม มีทั้งการเขียนสีเดียวและการเขียนหลายสี ซึ่งแต่ละชนิดของสีก็มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เช่น สีน้ำมีคุณสมบัติโปร่งแสง แห้งเร็ว ส่วนสีน้ำมันมีคุณสมบัติทึบแสง แห้งช้า และสีอะคริลิกมีคุณสมบัติมันวาว แห้งเร็ว ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละชนิดของสี และเทคนิคของการสร้างสรรค์ (สุพัญญา กุลธินิ, อนุชิต โรจนชีวินสุกร และ สมพร ชูสุวรรณ, 2564) อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ก็จะส่งผลทำให้ความคิดและจินตนาการมีความคล่องแคล่วว่องไวขึ้น ซึ่งการวิจัยสร้างสรรค์นี้ผู้วิจัยยังขาดการศึกษาข้อมูลและการตีความเชิงลึก รวมถึงการใช้แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการเข้ามาสนับสนุนความคิดให้กว้างขวางออกไป ผลงานจึงเป็นเพียงการถ่ายทอดจินตนาการตามที่คิดผินเท่านั้น สอดคล้องกับ รัตนภพ เตชะวงศ์ (2565) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์นั้นมีผลต่อการรับรู้ของมนุษย์ที่นำไปสู่เหตุผลและความเข้าใจต่อการสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามการสร้างผลงานศิลปะที่ถูกสะท้อนออกมาจากจินตนาการที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนในฐานะคนดู ซึ่งผลงานจิตรกรรมที่ถูกสร้างขึ้นจากงานวิจัยนี้ต้องการสื่อสารความรู้สึกส่วนตัวที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึกจริง โดยอยู่ในรูปของการจินตนาการที่มาจากแสงหาพื้นที่แห่งความปลอดภัยที่เป็นจริง โดยหวังให้ผู้ชมมีการตีความหมายตามประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งปริรักษ์ ศุภตรัยวรพงศ์, อ่ำพร แสงไชยา และ ประภาพร ศุภตรัยวรพงศ์ (2562) กล่าวว่า ผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์นั้นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้เป็นสื่อถ่ายทอดให้มนุษย์ด้วยกันให้รับรู้และซาบซึ้งถึงเรื่องราวที่เป็นอยู่ในผลงานเพื่อให้เกิดปัญญารู้แจ้งจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแก้ไข และพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย ผลงานศิลปะที่เป็นต้นแบบ และข้อมูลจากกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ผลการศึกษาพบว่า 1) พื้นที่มี 2 ลักษณะคือพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ทางความคิดที่มี

ลักษณะเป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ พื้นที่ทางกายภาพที่เป็นพื้นที่ส่วนรวมที่ยังเชื่อมโยงกับคนอื่นยังเป็นพื้นที่ที่ไม่สร้างความสุขและความไม่ปลอดภัยให้กับชีวิตของบุคคล โดยพื้นที่ส่วนบุคคลที่ถูกกำหนดขึ้นจริงและพื้นที่ในความคิดล้วนสามารถสร้างภาพแห่งจินตนาการที่เชื่อมโยงเข้ากับภาพพื้นแห่งความคิดได้อย่างอิสระ 2) กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเกิดขึ้นจาก 1) แรงบันดาลใจ 2) การสร้างความคิด 3) การสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุป 5) การร่างแบบ 6) การดำเนินการสร้างผลงานจิตรกรรม และ 7) การตรวจสอบการทำงานและสรุปความคิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้ค้นพบว่าเรื่องของพื้นที่ความปลอดภัยส่วนตัวเป็นเรื่องการจินตนาการของมนุษย์ที่ต้องการพื้นที่ปลอดภัยของชีวิต การสร้างสรรค์เป็นผลงานขึ้นมาจึงจินตนาการผ่านสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์ เช่น ขนมหวาน เครื่องดนตรี ท้องฟ้า โคมไฟ โดยนำมาจัดวางให้เหมาะสมกับเนื้อหาเรื่องราว พร้อมกับการสอดแทรกจินตนาการเข้าไปผ่านการสร้างรูปทรง โครงสร้างของสีและการจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบศิลป์ให้ดูแปลกใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการผสมผสานของเทคนิคภาพพิมพ์และงานจิตรกรรมโดยอาศัยเรื่องราวของเซฟโซนที่เน้นการสร้างรูปแบบของเรื่องราวที่มีความแปลกใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ชลภัท สุภทติกุล. (2559). **พื้นที่ส่วนตัวของฉัน**. ศิลปนิพนธ์ปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์. (2564). การแปลความหมายสัญลักษณ์ในงานทัศนศิลป์สู่การพัฒนาผลงานศิลปะ ชุด สัญลักษณ์ทดแทนความรู้สึกลึกซึ้งจากการสูญเสีย. **วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ**. 5(2), 35-58.
- นราธร สายเส้ง. (2560). ธรรมชาติมนุษย์กับมุมมองเชิงพื้นที่. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**. 10(1), 635-646.
- นวกู แซ่ตั้ง. (2563). จ้าง แซ่ตั้ง: ตัวตนกับการสร้างผลงานศิลปะ. **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 2(12), 10-19.
- ภัตตินันท์ สายนาคน และ รัชนิกร ทองสุคดี. (2556). ดอยวามีมีมากกว่ากาแฟเข้มข้นชุมชนเข้มแข็งเสริมแรงพัฒนาเด็กพิการ. **วารสาร Sikkhana**. 6(7), 1-15.
- บริรักษ์ ศุภตรัยวรพงศ์, อำพร แสงไชยา และ ประภาพร ศุภตรัยวรพงศ์. (2562). การสร้างสรรค์จิตรกรรม : รูปและสัญลักษณ์ในวิถีชีวิตชนบท. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 11(2), 156-179.
- สุพัญญา กุลธินิ, อนุชิต โรจนชีวินสุกร และ สมพร ชุบสุวรรณ. (2564). การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุดบรรยากาศแห่งความสุขในวิถีชาวอีสาน. **วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 18(3), 245-253.
- รณภพ เตชะวงศ์. (2565). การทดลองกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากแนวคิดความหมายอันไม่สิ้นสุด. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 14(1), 113-132.
- วรรณลพ มีมาก. (2565). การสร้างสรรค์งานจิตรกรรม ชุด มายาคติจากความงามของมนุษย์ในพระพุทธศาสนา: มุมมองจากหญิงวัยรุ่นตอนปลาย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 14(2), 1-27.
- เอกชัย วรรณแก้ว และ จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. (2565). การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม : ชุด “ความฝันที่เติมเต็ม”. **วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร**. 5(4), 141-152.
- อัศวิน โรจน์สง่า, กิตติกรณ์ นพอดมพันธุ์, วารุณี หวัง และ จารุวรรณ ขำเพชร. (2563). พื้นที่ทางวัฒนธรรมในเอือนไทยอุบล บ้านคลองน้ำใส จังหวัดสระแก้ว. **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 21(2).177-189.